

Nr 76.

Ankom till riksdagens kansli den 8 juni 1939 kl. 11 f. m.

Utlåtande, angående tilläggsarvoden till sekreterarna hos andra kammaren samt konstitutions- och bevillningsutskotten.

Avlöningsförhållandena för den hos riksdagen tillfälligt anställda personalen regleras genom särskilda av riksdagen fastställda avlöningsbestämmelser. Nu gällande bestämmelser godkändes av innevarande års riksdag på hemställan av bankoutskottet i dess utlåtande nr 10. Enligt dessa bestämmelser utgör månadsarvode för sekreterare hos kammare och sekreterare hos statsutskottet 1 320 kronor samt för sekreterare i annat ständigt utskott 1 125 kronor. Genom en övergångsbestämmelse äro, bland andra, de tjänstemän, som vid 1934 års riksdag voro anställda såsom sekreterare hos kammare eller hos ständigt utskott, berättigade att, utöver nyssnämnda arvode, uppbära ersättning med hälften av vad de visat sig hava på grund av tjänstgöring hos riksdagen avstått av till innehavd statstjänst hörande avlöningsförmåner. I enlighet med denna övergångsbestämmelse utgår för närvarande dylik ersättning till sekreterarna hos första kammaren, statsutskottet och bankoutskottet.

I ovanberörda utlåtande nr 10 anförde *bankoutskottet* i fråga om avlöningsförmånerna å vissa högre befattningar hos riksdagen, nämligen befattningarna såsom sekreterare hos kammare, sekreterare hos ständigt utskott och notarie med sekreterargöromål, i huvudsak följande.

I den utredning av hithörande lönespörsmål, som verkställets av särskilda av fullmäktige i riksgäldskontoret utsedda utredningsmän, avvisas tanken på en generell förhöjning av arvoden till ifrågavarande personal utöver den i utredningen föreslagna definitiva arvodesregleringen. Av utredningen framgår emellertid, att det i vissa fall kan vara erforderligt att bereda en högre ersättning än den i avlöningsbestämmelserna fastställda. Av de olika förslag i sådant avseende, som diskuterats av utredningsmännen, hava såväl kansli-deputerade som herrar talmän i princip förordat det såsom alternativ 2 betecknade förslaget, vilket innebär, att särskilda tilläggsarvoden skulle kunna efter prövning i varje särskilt fall beviljas, då så erfordras för att förvärva särskilt kvalificerad person till viss befattning eller bibehålla sådan person vid befattningen. Dylikt arvode skulle dock icke kunna beviljas befattningshavare, som enligt övergångsbestämmelsen är berättigad till viss ersättning för mistad avlöning, eller befattningshavare, som vid sidan av riksdagstjänsten uppehåller statstjänst. Det skulle sålunda krävas, att befattningshavaren huvudsakligen ägnar sig åt riksdagstjänstgöringen. Tilläggsarvode

skulle i fråga om statstjänsteman bestämmas till det belopp för månad räknat, som ungefär motsvarar vad tjänstemannen i genomsnitt för månad under hela riksdagstiden skulle uppbära, därest ovanberörda övergångsbestämmelse varit tillämplig å honom. Till icke-statsanställd befattningshavare skulle tilläggsarvode bestämmas med utgångspunkt från belopp, som beviljats statstjänsteman å motsvarande befattning.

Vad sålunda föreslagits av utredningsmännen har föranlett den erinran från herrar talmän, att frågor om tilläggsarvoden borde bedömas efter omständigheterna från fall till fall samt beviljandet av sådant arvode således icke nödvändigt vara knutet vid den ovan angivna förutsättningen, att dylikt arvode erfordrades för att förvärva särskilt kvalificerad person till viss befattning eller bibehålla sådan person vid befattningen.

Härefter anförde utskottet för egen del huvudsakligen följande.

Enligt utskottets mening torde de arvoden, som jämlikt föreliggande förslag till avlöningsbestämmelser för riksdagens personal skulle utgå å här ifrågavarande högre befattningar, i flertalet fall vara tillräckliga för ernående av en tillfredsställande rekrytering av befattningarna. Då emellertid i vissa fall förhöjning av arvodesbeloppen i fortsättningen liksom hittills kan vara motiverad, har utskottet icke ansett sig böra motsätta sig förslaget, att tilläggsarvode skall kunna beviljas efter särskild prövning. Beträffande de i det föregående berörda förutsättningarna för beviljande av dylikt arvode vill utskottet ansluta sig till vad som föreslagits av utredningsmännen, dock att i anslutning till det jämkningsförslag, som framstälts av herrar talmän, tilläggsarvode synes kunna beviljas jämväl, då andra synnerliga skäl än de av utredningsmännen angivna föreligga. Storleken av tilläggsarvode synes böra bestämmas med hänsyn till omständigheterna i varje särskilt fall, varvid i fråga om statstjänsteman dylikt arvode lämpligen skulle kunna beräknas med ledning av det belopp, som skulle utgå, därest övergångsbestämmelsen vore tillämplig. I varje fall torde sistnämnda belopp få anses vara det högsta, som skulle kunna beviljas.

Den förenklingen synes dock enligt utskottets mening kunna genomföras, att tilläggsarvode till viss befattningshavare skulle kunna beviljas att utgå tillsvidare, varigenom skulle vinnas, att årliga riksdagsbeslut för sådant fall ej skulle erfordras.

Vad härefter angår frågan om införande i avlöningsbestämmelserna av ett särskilt stadgande rörande här avsedda tilläggsarvoden har utskottet kommit till den uppfattningen, att då framställningar om dylika arvoden enligt utskottets förslag skulle ske i samma ordning såsom hittills och beslutanderätten i varje särskilt fall alltså tillkomma riksdagens kamrar, något särskilt stadgande i ämnet icke erfordras. De synpunkter, som av utskottet ovan framhållits rörande förutsättningen för beviljande av tilläggsarvoden och storleken av desamma, torde emellertid kunna vara vägledande vid prövningen av här ifrågavarande ärenden.

I skrivelse till bankoutskottet den 20 maj 1939 hava *kamrarnas herrar talmän* meddelat, att till talmännen inkommit två framställningar, nämligen dels från ordföranden och vice ordföranden i konstitutionsutskottet om tilläggsarvode åt utskottets sekreterare, jur. och fil. kand. Sune Holm och dels från ordföranden och vice ordföranden i bevillningsutskottet om tilläggs-

arvode åt sistnämnda utskotts sekreterare, kammarrättsrådet C. P. Engblom. Tillika hade fråga uppkommit om tilläggsarvode åt andra kammarens sekreterare, kammarrättsrådet Sune Norrman.

Sedan riksdagens kanslideputerade på anmodan av talmännen inkommit med yttrande i ärendena, hade dessa behandlats vid ett den 12 maj 1939 hållet talmanssammanträde i närvaro av de ständiga utskottens ordförande samt kanslideputerade.

I överensstämmelse med vad kanslideputerade i sitt yttrande föreslagit hava herrar talmän hemställt, att bankoutskottet ville utverka riksdagens medgivande för tilldelande tills vidare åt andra kammarens sekreterare, kammarrättsrådet Sune Norrman, konstitutionsutskottets sekreterare, jur. och fil. kand. Sune Holm, samt bevillningsutskottets sekreterare, kammarrättsrådet C. P. Engblom, av tilläggsarvode utöver till dem enligt för riksdagens tjänstemän gällande avlöningsbestämmelser utgående arvode, vilket tillägg skulle bestämmas för Norrman till 240 kronor, för Holm till 270 kronor samt för Engblom till 300 kronor för månad räknat, dock att för Norrman och Engblom tilläggsarvode skulle utgå endast för tid, varunder de åtnjöte hel ledighet från statstjänsten och i följd därav icke uppjure avlöning för densamma.

Vid herrar talmäns skrivelse voro fogade de till ifrågavarande ärenden hörande handlingarna.

Riksdagens kanslideputerade hava i sitt yttrande till en början lämnat en redogörelse för utvecklingen av frågan om rätt för vissa hos riksdagen anställda tjänstemän att erhålla gottgörelse för mistade avlöningsförmåner i statstjänst (jfr bankoutskottets utlåtande nr 10 till innevarande års riksdag, sid. 32—38). Vidare hava kanslideputerade lämnat vissa sifferuppgifter till belysande av verkningarna av övergångsbestämmelsen för sekreterare i kammare samt i ständigt utskott, i den mån dessa befattningshavare haft rätt till gottgörelse för mistade avlöningsförmåner i statstjänst. Kanslideputerade hava härefter anfört följande:

Då kanslideputerade nu gå att fatta standpunkt rörande föreliggande framställningar, måste kanslideputerade givetvis se frågan helt ur principiella synpunkter. Kanslideputerade kunna icke heller bedöma, huruvida i här föreliggande fall tilläggsarvode erfordras i ovan anförda syften »att förvärva särskilt kvalificerad person till viss befattning eller bibehålla sådan person vid befattningen», eller där »andra synnerliga skäl» föreligga. Bedömandet av dessa förutsättningar bör förbehållas vederbörande anställande organ. Kanslideputerade utgå sålunda från att dessa förutsättningar äro för handen.

Frågan om storleken av det tilläggsarvode, som bör utgå till nu ifrågavarande tjänstemän hos riksdagen, måste dock bedömas från något olika utgångspunkter. Två av dem äro nämligen innehavare av statstjänst, medan en icke innehar dylik tjänst.

Bankoutskottet har i sitt utlåtande nr 10 beträffande storleken av tilläggsarvode till statstjänsteman uttalat, att dylikt arvode lämpligen skulle

kunna beräknas med ledning av det belopp, som skulle utgå, därest övergångsbestämmelsen vore tillämplig, samt att i varje fall sistnämnda belopp torde få anses vara det högsta, som skulle kunna beviljas. I betraktande av att utskottet icke ansett sig böra förordade återinförande av rätt till ersättning för mistad avlöning i statstjänst och ej heller ansett en generell höjning av arvoden för riksdagstjänsterna böra genomföras, torde avsikten hava varit att tilläggsarvodena icke få göras så höga att de motsvara vad som skulle utgå med tillämpning av övergångsbestämmelserna. Kanslideputerade anse sig med utgångspunkt härifrån böra förordade, att särskilda tilläggsarvoden må utverkas åt kammarrättsråden Sune Norrman och C. P. Engblom att med fixa belopp för månad räknat utgå för tid, varunder de åtnjuta ledighet från statstjänsten i och för fullgörande av tjänst hos riksdagen. Tilläggsarvodena, som sålunda i dessa fall i viss mån komme att utgöra ersättning för mistade avlöningsförmåner i statstjänst, torde böra bestämmas för Norrman till 240 kronor samt för Engblom till 300 kronor. Härigenom kommer arvodet för andra kammarens sekreterare — $1\,320 + 240 = 1\,560$ kronor — att överstiga månadsavlöningen till statssekreterare samt arvodet för bevillningsutskottets sekreterare — $1\,125 + 300 = 1\,425$ kronor — att överstiga månadsavlöningen för expeditionschef i statsdepartementet, enligt det från den 1 juli 1939 ikraftträdande nya avlöningsreglementet, med beräknat rörligt tillägg av 6 procent.

Beträffande slutligen konstitutionsutskottets sekreterare jur. och fil. kand. Sune Holm, vilken icke innehar statstjänst, anse kanslideputerade att tilläggsarvodet bör bestämmas till 270 kronor för månad. Då månadsarvodet för ifrågavarande tjänst enligt avlöningsbestämmelserna är 1 125 kronor, skulle det sammanlagda månadsarvodet enligt kanslideputerades förslag nära sammanfalla med den månadslön, som från den 1 juli 1939 beräknas utgå till expeditionschef i statsdepartementet.

Kanslideputerade vilja till slut erinra om bankoutskottets uttalande i förutnämnda utlåtande nr 10, att tilläggsarvode till viss befattningshavare må kunna beviljas att utgå tillsvidare, varigenom årliga riksdagsbeslut för sådant fall ej skulle erfordras.

Under återopande av det nu anförda få kanslideputerade, som förutsätta att skäl för tilldelande av tilläggsarvode i förevarande fall äro för handen, hemställa att riksdagens medgivande må inhämtas för tilldelande tills vidare åt andra kammarens sekreterare, kammarrättsrådet Sune Norrman, konstitutionsutskottets sekreterare, jur. och fil. kand. Sune Holm, samt bevillningsutskottets sekreterare, kammarrättsrådet C. P. Engblom, av tilläggsarvode utöver till dem enligt för riksdagens tjänstemän gällande avlöningsbestämmelser utgående arvode, vilket tillägg må bestämmas för Norrman till 240 kronor, för Holm till 270 kronor samt för Engblom till 300 kronor för månad räknat, dock att för Norrman och Engblom tilläggsarvode må åtnjutas endast för tid, varunder de åtnjuta hel ledighet från statstjänsten och i följd därav icke uppbära avlöning för densamma.

Utskottet. De förslag, som innefattas i herrar talmäns förevarande framställning, hava icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet får alltså tillstyrka, att tilläggsarvodena må utgå till här avsedda tjänstemän med de av kanslideputerade förordade beloppen. Tilläggsarvodena torde böra bestämmas att utgå tills vidare, räknat från början av innevarande års riksdag. Vid beräkning av tilläggsarvode för del av månad bör — i analogi med vad som

enligt avlöningsbestämmelserna för riksdagens personal gäller beträffande arvode — iakttagas, att månaden räknas till 30 dagar.

Då såsom villkor för utbetalning av tilläggsarvode bör gälla, att vederbörande helt ägnar sig åt tjänstgöring hos riksdagen, torde vad beträffar tilläggsarvodena till Norrman och Engblom, vilka innehava statstjänst, böra föreskrivas, att dylikt arvode må utgå endast för tid, varunder de på grund av tjänstgöring hos riksdagen, med avstående av samtliga med statstjänsten förenade löneförmåner, åtnjuta hel ledighet från statstjänsten. Såsom kanslideputerade framhållit, hava tilläggsarvodena för ifrågavarande tjänstemän karaktären av ersättning för mistade avlöningsförmåner i statstjänst.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att andra kammarens sekreterare, kammarrättsrådet S. Norrman, konstitutionsutskottets sekreterare, jur. och fil. kand. S. V. Holm samt bevillningsutskottets sekreterare, kammarrättsrådet C. P. Engblom må, räknat från början av innevarande års riksdag, tillsvidare åtnjuta — utöver arvode enligt avlöningsbestämmelserna för riksdagens personal — tilläggsarvode med följande belopp för månad, nämligen Norrman 240 kronor, Holm 270 kronor samt Engblom 300 kronor, dock att tilläggsarvode till Norrman och Engblom må utgå endast för tid, varunder de på grund av tjänstgöring hos riksdagen, med avstående av samtliga med statstjänsten förenade löneförmåner, åtnjtit hel ledighet från statstjänsten.

Stockholm den 8 juni 1939.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Berling, Friggeråker, Holmström*, Nilsson i Mölndal, Sundvik, Swartling och Albertsson;

från andra kammaren: herrar Holmgren*, Lovén, Paulsen, Andersson i Falckenberg*, K. A. Westman, Osberg*, Andersson i Munkaljungby och Andersson i Lindome.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.